

DARIUSZ FARON
Uniwersytet Jagielloński

NOWE TENDENCJE W KOMENTARZU SPORTOWYM

Sport staje się w Polsce coraz bardziej popularny. Wraz z rozwojem poszczególnych dyscyplin zmienia się język, jakim posługują się zawodnicy. Dostrzegają to m.in. językoznawcy, którzy coraz częściej analizują sposoby wypowiedzi w środowisku sportowym ze szczególnym uwzględnieniem wariantów dziennikarskich: komentarza telewizyjnego bądź radiowego. Ostatnio w formach tych zaszły liczne zmiany, uwarunkowane zwłaszcza coraz powszechniejszą tendencją do upotocznienia i emocjonalizacji dyskursu medialnego.

W niniejszym artykule dokonam próby uporządkowania stosowanych przez komentatorów nowych środków wyrazu i technik oraz przeanalizuję czynniki, które doprowadziły do ich pojawienia się. Najpierw trzeba jednak wskazać miejsce i funkcję komentarza jako formy wypowiedzi w socjolektach sportowych.

Słownictwo sportowców badał Jan Ożdżyński. W swojej książce *Mówione warianty wypowiedzi w środowisku sportowym*¹ badacz, jak wskazuje sam tytuł, przedstawił klasyfikację poszczególnych form wypowiedzi „powstałych w szeroko rozumianym środowisku sportowym”². Autor *Polskiego współczesnego słownictwa sportowego* wydzielił dwie odmiany wypowiedzi powstałych w środowisku sportowym: wewnątrzśrodowiskową oraz dziennikarsko-sportową. Do pierwszej kategorii należą pozajęzykowe oraz paralingwistyczne formy

¹ J. Ożdżyński, *Mówione warianty wypowiedzi w środowisku sportowym*, Wrocław 1979.

² Ibidem, s. 28.

komunikowania oraz językowe formy komunikowania: mówione warianty środowiskowo-emocjonalne, warianty profesjonalne i pisane warianty literatury fachowej. Odmianę dziennikarsko-sportową współtworzą zaś mówione warianty dziennikarskie (relacja radiowa, komentarz telewizyjny, radiowo-telewizyjne warianty odczytywane) oraz pisane warianty prasowe (wiadomości sportowe, warianty komentujące, warianty reportażowe, gatunki synkretyczne i uzupełniające).

ODMIANA WĘWNĄTRZŚRODOWISKOWA:

1. Pozajęzykowe i paralingwistyczne środki komunikowania
2. Językowe formy komunikowania
  - Mówione warianty środowiskowe (emocjonalne): a) kibiców, b) zawodników
  - Mówione warianty profesjonalne: a) pomiędzy specjalistami tej samej dyscypliny, b) pomiędzy specjalistami różnych dyscyplin, c) pomiędzy specjalistą a zawodnikami
  - Pisane warianty literatury fachowej: a) naukowy (teoretyczny, akademicki), b) szkoleniowy (instruktażowy, praktyczny)

ODMIANA DZIENNIKARSKO-SPORTOWA:

1. Mówione warianty dziennikarskie
  - Relacja radiowa
  - Komentarz telewizyjny
  - Radiowo-telewizyjny komentarz odczytywany
2. Pisane warianty prasowe
  - Wiadomości prasowe
  - Komentarze
  - Reportaże
  - Wywiady i inne

Jak słusznie zauważa Ożdżyński, podczas transmisji telewizyjnej komentarz sprawozdawczy jest dopełnieniem obrazu, zaś w przypadku relacji radiowej mamy do czynienia tylko i wyłącznie z kodem wokalnno-audycyjnym. Stąd też komentarz radiowy opiera się przede wszystkim na fragmentach rejestrujących, natomiast w przypadku komentarza telewizyjnego więcej jest fragmentów oceniająco-ekspresywnych czy też refleksyjnych.³ Ożdżyński zestawia dwa typy komentarza (telewizyjny i radiowy), analizując m.in. tempo

---

³ J. Ożdżyński, *Mówione warianty wypowiedzi w środowisku sportowym*, Wrocław 1979, s. 51.

wypowiedzi, organizację kategoryjną czy kształt składniowy i spójnościowy tekstów. Nie będę odwoływał się do szczegółów, ponieważ zmiany zaszele w omawianej formie wypowiedzi dotyczą zarówno sprawozdania telewizyjnego, jak i radiowego.

Po wskazaniu miejsca komentarza wśród wariantów wypowiedzi uczestników środowiska sportowego możemy przejść do analizy nowych środków wyrazu, które współtworzą pięć strategii komentatorów sportowych.

Dla każdej środowiskowej odmiany języka fundamentem jest język potoczny. To z niego w głównej mierze czerpią socjolekty, których dwie główne warstwy stanowią profesjonalizmy – a więc, jak podkreślają Danuta Buttler i Andrzej Markowski, leksyka specjalistyczna, nieoficjalna i neutralna – oraz specjalistyczna, oficjalna i neutralna terminologia.⁴ Po wejściu do zbioru leksemów socjolektalnych potocyzm często zachowuje jednak swój ekspresywny ładunek, w efekcie czego jest on profesjonalizmem nacechowanym emocjonalnie. Tego nacechowania nie dostrzegają czasem komentatorzy. W efekcie podczas transmisji telewizyjnej, czyli w sytuacji oficjalnej, używają oni wielu słów uznawanych powszechnie za potoczne. Za przykład może posłużyć leksem „kropnąć” (mocno uderzyć)⁵. Poza tym w czasie transmisji meczu możemy usłyszeć coraz więcej potocyzmów, które nie są częścią danego socjolektu sportowego. Komentatorzy opisują boiskowe wydarzenia za pomocą potocznych wyrazów i związków frazeologicznych (np. „Ile razy ten gość może im ratować skórę?”⁶; „Aleś to chłopie zrobił!”⁷, „Jest już po herbacie”⁸). W wielu przypadkach nadmiar potocyzmów nie wynika jednak z nieświadomości komentatorów, a z wybranej przez nich strategii, którą umownie nazywam **strategią potoczności**. Sprawozdawcy rezygnują z objaśniania odbiorcy zdarzeń na rzecz swobodnej rozmowy, przepełnionej dygresjami. Często „odchodzą” oni od komentowanego zdarzenia i rozpoczynają dyskusję na inny temat. W omawianej strategii

⁴ D. Buttler, A. Markowski, *Słownictwo współnoodmianowe, książkowe i potoczne współczesnej polszczyzny* [w:] *Język a kultura. Podstawowe pojęcia i problemy* pod red. Janusza Anusiewiczza i Jerzego Bartmińskiego, Wrocław 1991, s. 109.

⁵ Film *Dlaczego kochamy futbol? – emocje polskich komentatorów*, cz. 2. Materiał dostępny w Internecie, <https://www.youtube.com/watch?v=K00-qxRfqPI>

⁶ Film *The best of Twarowski and Naborny*. Materiał dostępny w Internecie https://www.youtube.com/watch?v=K_W7reweoKs

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

potoczność obecna jest na wielu poziomach, od poziomu leksykalnego po poziom składniowy. Najbardziej znanymi komentatorami stosującymi tę technikę są sprawozdawcy Eurosportu, Tomasz Jaroński i Krzysztof Wyrzykowski. Prześledźmy fragment, w którym podczas transmisji z zawodów kolarskich rozmawiają oni o piłkarskich mistrzostwach świata:

- *Jakoś tak troszkę szkoda było tych Paragwajczyków muszę Ci powiedzieć. A tobie nie?*
- *Nie.*
- *To nie oglądałeś pewnie.*
- *Nie strzelają karnego...*
- *No dobrze, no ale słuchaj...grali ładnie.*⁹

Jak widać, komentator zwraca się nie do widza, a do drugiego sprawozdawcy („muszę Ci powiedzieć”). Uwagę zwraca też charakterystyczna dla stylu potocznego inwersja, przez którą można odnieść wrażenie, że wypowiedź jest nieuporządkowana, chaotyczna („Jakoś tak troszkę szkoda było tych Paragwajczyków muszę Ci powiedzieć” zamiast: „Muszę Ci powiedzieć, że troszkę szkoda było tych Paragwajczyków”). W tym krótkim fragmencie możemy dostrzec również wypowiedanie się o zdarzeniach przeszłych w czasie teraźniejszym („Nie strzelają karnego” zamiast: „Nie strzelili karnego”) oraz powtórzenia („No dobrze, no ale słuchaj”). Oficjalna sytuacja komunikacyjna kontrastuje się z nieoficjalnym sposobem organizacji wypowiedzi. Odbiorca odnosi wrażenie, że przysłuchuje się prywatnej rozmowie komentatorów. Obecnie strategia potoczności jest najbardziej zauważalna właśnie u cytowanych Tomasza Jarońskiego i Krzysztofa Wyrzykowskiego. W mniejszym lub większym stopniu stosuje ją jednak każdy komentator, choćby poprzez częste używanie potocznych leksemów.

Drugą strategią jest **patos**. By zaciekawić widza, zawody sportowe przedstawia się w mediach jako wydarzenie wzniosłe. W czasie transmisji patetyczny styl komentatora oparty jest na hiperboli. Zawody kreuje się na zjawisko, którego nie można pojąć lub które nie miało prawa się zdarzyć („coś nieprawdopodobnego”, „to jest niemożliwe”¹⁰, „przecież to jest w ogóle niepojęte”¹¹). W strategii patosu najczęściej stosuje się wzniosłe porównania („To jest

---

⁹ Film *TJ & KW - odc. 1 - Przychodzi Narcyz do Pani Doktor*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=80Og5CFloNs>

¹⁰ Filmik *Andrzej Twarowski oszalał na finiszu ligi angielskiej*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=2J7aA2cgQw8>

¹¹ Film *The best of Twarowski and Naborny*. Materiał dostępny w Internecie: https://www.youtube.com/watch?v=K_W7rewoKs

wielki biało-czerwony pomnik. Pomnik, na którym najwyżej stanął Robert Lewandowski”¹², „Wojciech Szczęsny w czeluściach betonowych szatni”¹³). Komentatorzy odwołują się też do przestrzeni wertykalnej i do sfer sacrum oraz profanum („A przecież kilka minut wcześniej byli po prostu w piekle”¹⁴). Trzeba dodać, że perspektywa wertykalna charakterystyczna jest nie tylko dla mówionych wariantów wypowiedzi „sportowej”, ale ogólnie dla sportowych socjolektów. Zwycięstwo, sukces, osiągnięcie celu kojarzone jest z niebem, zaś porażka łączy się ze śmiercią i piekłem.¹⁵ Rywalizacja przedstawiana jest jako walka dobra ze złem i tym samym nawiązuje do sfery transcendentalnej. Sakralizację i demonizację stosują często komentatorzy, którzy w danym momencie transmisji przyjmują strategię opartą właśnie na stylu patetycznym.

Poza tym obecnie w komentarzu sportowym coraz większą rolę odgrywa ekspresja. Jak pisze Michał Wiśnicki w artykule *Słownictwo telewizyjnego komentarza sportowego (na przykładzie transmisji z meczów piłkarskich)*:

Istniejąca w każdym sporcie doza rywalizacji powoduje, że tekst komentarza niemal zawsze zawiera elementy nacechowane emocjonalnie. Dziennikarz komentujący dane widowisko w chwilach szczególnie emocjonujących może reagować podobnie jak przeciętny odbiorca, tak więc w tekstach takich relacji pojawiają się elementy spontaniczności, charakterystycznej przede wszystkim dla potocznej polszczyzny mówionej.¹⁶

Podstawowym środkiem, za pomocą którego sprawozdawca wyraża swoje emocje są oczywiście wykrzyknienia. Można jednak wymienić kilka innych zabiegów. Niekiedy dziennikarz rezygnuje z roli „przewodnika” objaśniającego odbiorcy sportowe zdarzenia i przyjmuje perspektywę kibica. Skracając dystans, komentator funkcjonuje jako część zbiorowości, co na płaszczyźnie języka uwidacznia pierwsza osoba liczby mnogiej (tzw. inkluzywne MY, por.: „Co tydzień siadaliśmy jak do telenoweli, żeby właśnie oglądać tę ry-

¹² Film *Tomasz Zimoch i Polska na Euro*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=6VsYwOprKBw>

¹³ Ibidem.

¹⁴ Filmik *Dlaczego kochamy futbol? - Emocje polskich komentatorów*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=semCA895rS8>

¹⁵ Za przykład niech posłuży nazywanie w piłkarskim socjolekcie rozgrywek Ligi Mistrzów mianem „piłkarskiego raju”.

¹⁶ M. Wiśnicki, *Słownictwo telewizyjnego komentarza sportowego (na przykładzie transmisji z meczów piłkarskich)*, „Poradnik Językowy”, 2004, nr 8, s.50-51.

walizację¹⁷, „Adam, Kochamy cię¹⁸”). Czasami sprawozdawca, niczym roze-mocjonowany kibic przed telewizorem, używa nie nazwisk, a pseudonimów sportowców („Może Kola teraz przyłoży¹⁹”, „hat trick Lewego z Realem Madryt²⁰”). Bywa i tak, że dziennikarz zwraca się bezpośrednio do zawodników: daje im instrukcje, wyraża swoje życzenia, apeluje o lepszą grę. Z przyczyn oczywistych sportowiec nie słyszy słów sprawozdawcy, który mimo to zwraca się bezpośrednio do gracza. Tym samym komentator odwołuje się do funkcji magicznej słowa licząc, że jego „zaklęcia” przyniosą zawodnikom szczęście („Polacy, zagrajcie tę akcję, zróbcie to! Możecie to uczynić²¹”). Przyjęcie perspektywy kibica jest jednym z dwóch wariantów często stosowanych w strategii ekspresywnej. Inna możliwość to utożsamienie się z zawodnikiem bądź drużyną. Najczęściej z takim mechanizmem mamy do czynienia podczas meczów reprezentacji narodowej. Komentator używa pierwszej osoby liczby mnogiej, tak jakby był częścią zespołu („Wygrywamy z Niemcami” zamiast: „Polska drużyna wygrywa z Niemcami”). Taki zabieg skorelowany jest z wspomnianą wcześniej hiperbolizacją. Zdarzenie sportowe przedstawiane jest bowiem nie jako mecz dwóch drużyn, lecz jako walka dwóch narodów.

Czwarta strategia wiąże się ze zmianą funkcji komentatora sportowego. Podstawowymi zadaniami sprawozdawcy nadal są oczywiście relacjonowanie zdarzeń i interpretacja przebiegu rywalizacji. To jednak nie wszystko. W XXI wieku komentator ma zaciekawic odbiorcę - zaskakiwać, czasem bawić. Podczas sportowych transmisji najczęściej śmiech wywołują błędy komentatora, co zauważyli w artykule *Komizm komentarzy sportowych* P. Kuźmo i A. Sroka.²² Czasem śmiech ten jest jednak wynikiem dowcipu dziennikarza. W ostatnich latach pierwiastki komiczne wynikające nie z pomyłki, a z celowego działania sprawozdawcy występują podczas transmisji coraz częściej.

---

¹⁷ Film *Adam Małysz i Włodzimierz Szaranowicz - wzruszające podsumowanie kariery w TVP Sport*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=osvoHqrflyA>

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Film *Polska-Hispania, MŚ Katar, druga połowa dogrywki*. Materiał dostępny w Internecie <https://www.youtube.com/watch?v=jk6XA83F9JA>

²⁰ Filmik *Borussia Dortmund 4:1 Real Madrid | Robert Lewandowski 4 Goals (PL)*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=eRKVdKZVCPI>

²¹ Filmik: *NAJWAŻNIEJSZY GOL PIŁKA RĘCZNA POLSKA-HISZPANIA 2015.02.01SZYBA*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=uC6BlqR0IMA>

²² P. Kuźmo, A. Sroka, *Komizm komentarzy sportowych*, artykuł dostępny w Internecie: http://usfiles.us.szc.pl/pliki/plik_1108896419.pdf

Tym samym możemy mówić o strategii komizmu. Śmieszyć mogą na przykład komiczne, obrazowe porównania („Smuda macha rękami, jakby go tam motyle jakieś zaatakowały i próbowały złapać do niewidzialnej sieci²³). Poza tym, jak słusznie stwierdzili Kuźmo i Sroka, komiczne są niekiedy „wypowiedzi ujawniające pejoratywny, ośmieszający stosunek nadawcy do przedmiotu komunikatu” („Trzeba wybrać: uroda albo sztanga. Pintusiewicz wybrała tę drugą ewentualność²⁴). Komentatorzy stosują przy tym ironię, np. określając jako *kapitalne* zagranie do kolegi z zespołu oddanego o kilka metrów. Prócz wspomnianych zabiegów źródłem komizmu są także gry słowne, po które polscy komentatorzy, naśladując angielskich sprawozdawców, sięgają coraz częściej. Na uwagę zasługuje tak typowe dla językowego humoru²⁵ wykorzystanie homonimii („Krul jest w tej chwili królem w bramce reprezentacji Holandii²⁶) oraz odwołanie się do kultury masowej, np. tytułów popularnych piosenek („Maryla Rodowicz zaśpiewałaby dzisiaj nie *niech żyje bal*, tylko *niech żyje Bale*²⁷). Należy przy tym zaznaczyć, że wszelkiego typu gry słowne są charakterystyczne dla języka pisanego i wykorzystuje się je m.in. w tytułach artykułów prasowych, rzadziej w trakcie transmisji sportowej.

Ostatnim zjawiskiem występującym w komentarzu coraz wyraźniej jest **terminologizacja**. Jak już wspomniałem, sprawozdawcy rezygnują z roli „przewodnika” widza. Można odnieść wrażenie, że większość transmisji przeznaczona jest tylko i wyłącznie dla tych, którzy przyswoili sobie słownictwo pochodzące z danego socjolektu sportowego. Komentatorzy używają specjalistycznych terminów, ale rzadko tłumaczą ich znaczenie. Sytuacja jest szczególnie skomplikowana w przypadku dyscyplin, które zapożyczają terminologię z języków obcych i nie posiadają polskich odpowiedników. Przykład może stanowić tenis, gdzie większość zagrań określana jest nazwami angielskimi. W ciągu jednej wymiany komentator może użyć kilku obcych zwrotów, takich jak „forehand”, „backhand”, „drop shot” czy „drive volley”. W XXI wieku komentator przemawia do widza-znawcy. Nie jest już tym, który pomaga odbiorcy w zrozumieniu poszczególnych momentów sportowej rywalizacji, skoro przypisuje się mu elitarny profesjonalizm.

²³ Film *Tomasz Zimoch i Polska na Euro*. Materiał dostępny w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=6VsYwOprKBw>

²⁴ P. Kuźmo, Sroka A., op. cit., s. 8.

²⁵ D. Butler, *Polski dowcip językowy*, Warszawa 1968.

²⁶ Film *The best of Twarowski and Naborny*. Materiał dostępny w Internecie: https://www.youtube.com/watch?v=K_W7rewoKs

²⁷ Ibidem.

Reasumując, w komentarzu sportowym obecne są nowe tendencje, które możemy nazwać także strategiami. Są to:

1. Potoczność,
2. Patos,
3. Ekspresja,
4. Komizm,
5. Terminologizacja.

Tendencje te wpływają na funkcje komunikatu, jaki komentator wysyła do odbiorców. Przeważa nadal funkcja informacyjna, ale coraz bardziej widoczne są też funkcja ekspresywna oraz impresywna. Z jednej strony sprawozdawca „zapomina” o widzu, prowadząc swobodną rozmowę z innym dziennikarzem i rzadko tłumacząc specjalistyczne terminy, z drugiej coraz częściej oddziałuje na odbiorcę np. poprzez dowcip. Poza tym sprawozdawca (zwłaszcza telewizyjny) odchodzi od relacjonowania wydarzeń na rzecz wyrażania opinii czy uczuć. Jak widać, w mówionym wariacie wypowiedzi „sportowej”, jakim jest komentarz, zaszły spore zmiany. Można zastanowić się nad tym, jakie czynniki je spowodowały.

Po pierwsze, zmienia się język polski. Zjawisko to opisuje Kazimierz Ożóg w książce *Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*²⁸. Badacz wymienia pięć czynników, które w znacznym stopniu decydują o tym, jak mówimy i piszemy. Są to: rola mediów, konsumpcjonizm, amerykańizacja i europeizacja języka polskiego, tendencje postmodernistyczne oraz rewolucja informatyczna. Część z nich znacząco wpłynęła na formę komentarza sportowego. W dyskursie publicznym zauważyć można ekspansję potoczności. Nie tylko dziennikarze sportowi szukają sposobu na to, by zaszokować odbiorcę: zaskoczyć go oryginalnością, dostarczyć sensacyjnej treści, rozbawić. Jest to cel nadrzędny, wobec którego dostosowanie kodu wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej oraz kryterium poprawności językowej stanowią rzecz podrzędną. Łatwo dostrzec to między innymi w wypowiedziach sprawozdawców.

Do pojawienia się nowych strategii w komentarzu sportowym przyczyniły się też inne czynniki wymienione przez Ożoga. Moda na dosadność języka, stosowanie różnego typu gier językowych oraz ekspansja stylu potocznego, a więc mechanizmy, o których wcześniej była mowa, wiążą się z tendencjami postmodernistycznymi. Stosowanie przez komentatorów obcych terminów pozostaje bez wątplenia w związku z amerykańizacją języka polskiego. Ponieważ zmiany w komentarzu sportowym są rezultatem

---

²⁸ K. Ożóg, *Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*, Rzeszów 2007.

zmian w polszczyźnie, czynniki, które do nich doprowadziły, możemy nazwać **czynnikami zewnętrznymi**.

Ważną rolę odgrywają również czynniki wewnętrzne. Przede wszystkim w ostatnim czasie notuje się w słownictwie sportowym duże zmiany zarówno ilościowe, jak i jakościowe, co zauważył Bogusław Nowowiejski.²⁹ Nagły przyrost leksemów sprawia, że podczas transmisji komentatorzy coraz częściej używają słownictwa charakterystycznego dla grupy sportowców uprawiających daną dyscyplinę. Jeśli chodzi o zmiany jakościowe, wiele socjolektalnych słów *zapożyczonych z języka potocznego zyskuje lub traci ekspresywny charakter, zaś niektóre profesjonalizmy stają się terminami*. W efekcie czasem sprawozdawcy nie wiedzą, czy znaczenie danego leksemu jest znane szerszej publiczności oraz *czy można użyć go w trakcie transmisji, a więc w sytuacji oficjalnej*.

Oprócz zmian ilościowo-jakościowych w słownictwie sportowym, na język komentatorów sportowych znacząco wpłynęły także zmiany, jakie zaszły w środowisku. Dziennikarze mają bliski kontakt z zawodnikami. W rezultacie czasem mówią o nich podczas transmisji, używając pseudonimu lub dopingują ich, przyjmując perspektywę kibica. Relacje poszczególnych grup współtworzących środowisko sportowe oraz ich wpływ na kształtowanie odmian języka to jednak temat na osobne, obszerne opracowanie.

*

Jak widać, czynniki zewnętrzne, przez które rozumiem zmiany w języku polskim, oraz wewnętrzne (zmiany w środowisku sportowym) sprawiły, że w komentarzu sportowym pojawiły się nowe tendencje: potoczność, patos, ekspresja, komizm oraz terminologizacja. Możemy nazwać je (ze względu na często intencjonalny charakter) strategiami. Trzeba pamiętać przy tym, że wszystkie wymienione strategie przenikają się podczas każdej transmisji. Wszystko wskazuje na to, że omówione tendencje będą coraz bardziej dostrzegalne i doprowadzą do większej indywidualizacji stylów poszczególnych komentatorów. Niezależnie od tego dwie podstawowe funkcje relacji radiowej i telewizyjnej pozostaną niezmiennie. Podstawowymi zadaniami sprawozdawcy zawsze będzie bowiem relacjonowanie wydarzeń mających miejsce na sportowej arenie oraz ich interpretacja.

²⁹ B. Nowowiejski, *Zróżnicowanie polskiej leksyki sportowej (między specjalistyczną terminologią a słownictwem potocznym i środowiskowym)* [w:] *Poznańskie spotkania językoznawcze*, t. XXVIII, *Kultura komunikacji językowej 3. Kultura języka w komunikacji zawodowej*, Poznań 2014.

BIBLIOGRAFIA

1. Buttler D., *Polski dowcip językowy*, Warszawa 1968.
2. Kuźmo P., Sroka A., *Komizm komentarzy sportowych*, artykuł dostępny w Internecie: http://usfiles.us.szc.pl/pliki/plik_1108896419.pdf
3. Nowowiejski B., *Zróżnicowanie polskiej leksyki sportowej (między specjalistyczną terminologią a słownictwem potocznym i środowiskowym)*, [w:] *Poznańskie spotkania językoznawcze*, t. XXVIII, *Kultura komunikacji językowej 3. Kultura języka w komunikacji zawodowej*, Poznań 2014.
4. Ożdżyński J., *Mówiona (wypowiadana) odmiana dziennikarsko-sportowa* [w:] *Mówione warianty wypowiedzi w środowisku sportowym*, s. 47-100.
5. Ożóg K., *Polszczyzna przelomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*, Rzeszów 2007.
6. Wiśnicki M., *Słownictwo telewizyjnego komentarza sportowego (na przykładzie transmisji z meczów piłkarskich)*, „Poradnik Językowy”, 2004, nr 8, s. 49–63.